

САНА ОЛОХ

Х а й м а т
1931 снл алтынны
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙНОМ УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СТАРЫН ОРГАНА

№ 78 (5745)

1982 снл. Бэс ый 29 күнэ
ОПТУОРУНЬУ.

Сыаната
2 харчы

Советской Союз Коммунистической партиятын Саха уобаластабы комитетыгар Саха Автономнай Советской Социалистической Республикатын Верховный Советын Президиумугар Саха АССР Министрдерин Советыгар

Советской Союз Коммунистической партиятын Киин Комитета, ССРС Верховнай Советын Президиума уонна ССРС Министрдерин Совета Саха АССР рабочайдарын, интеллигенциятын, бары үлэһиттэрин Саха Автономнай Советской Социалистической Республикага тэриллибитэ алта уон сыла туолуутунан уонна Саха сирэ Россия государствотын састаабыгар көгүл өттүнэн кирибитэ 350 сыла туолуутунан итинтик эвэрдэллилэр уонна айхаллыыллар.

Саха сирэ Российской государство састаабыгар көгүл өттүнэн кириитэ улахан прогрессивнай суолталаммыта, кыраай олохтоохторун атын дойдугар халабырдыттар баттааһыннарын үктээһиннэрин туораппыта, ити норуоттары нуучча норуотун хаһаайыстыбаннай опытыгар, бастыҥ културатыгар уонна олоҕор-дьаһаҥар сыһыарбыта, кинилэр бырааттыы доҕордоһууларын сайыннарыыга уонна бөбөргөтүүгэ көмөлөспүтэ.

Улуу Октябрьскай социалистической революция Саха сирин норуоттарыгар социальнай батталтан босхолоуну аҕалбыта, государственнай, экономической уонна культурнай тутууга киэн кыахтары арыыбыта. Советской Союз Коммунистической партиятын салалтатынан Саха АССР үлэһиттэрэ улахан уонна албан ааттаах суолу аастылар. Кинилэр Советскай былааһы олохтуур уонна бөбөргөтөр иһин бэйэлэрин харыстаммака охсуспугтара. Аҕа дойду Улуу сэриитин ыар сылларыгар үрдүк патриотизмы, эр санааны уонна героиз-

мы көрдөрбүттэр биһиги дойдубутугар сайдыылаах социалистической общественны тутуу дьолуннаах кылааты киллэрдилэр.

Советскай былас сылларыгар Коммунистической партия уонна Советскай государствохсаабат кыһамньыларын түмүктэрэр улуу нуучча уонна ССРС атын норуоттарын бырааттыы көмөлөрүнэ Саха сирэ үрдүк сайдыылаах промышленностаах, социалистической та хаһаайыстыбаалаах, бастыҥ наһаалаах уонна културалаах республика кубулулулуна. Саха сиригэ промышленность уонна энергетика араас салааларын билинги бөдөн-предприятиелара үлэлиллэр. Капильнай тутуу улахан кээмэйдэринэ ытыллар. Саҥа социалистической Алдан, Мирный, Нерюнгри куораттар, тунсаҕай оҥоһуулаах улахан рабнай бөһүөлөктөр үүннүлэр. БАМ матын промышленнай баһылааһы бастакы комплекса—Саха сирин бууруу өттүнээҕи чохтоох комплек тутуллар. Тыа хаһаайыстыбатыгар төрдүттэн уларыта тутуулар оҥоһуннулар. Эти, үтү, хортуоппуйу, аруот астарын, түүлээҕи оҥоруу улаатар. Үлэһиттэр уйгулаах олохтоо халбаҥа суох үрдэтиллэр. Республика рабочайдар, инженернэй-техничеккэй уонна айар интеллигенци үрдүк квалификациялаах кадрдар үүннүлэр.

Советскай Саха сирин кыайылыра советскай государственнай уонна общественной тутул улахан ардукта-

ЯКУТСКАЙ КУОРАККА— Үлэ Кыһыл Знамята орден

Куорат үлэһиттэрэ хаһаайыстыбаннай уонна культурнай тутууга улахан ситиһиннэрин иһин, кинилэр дойду хотугулуунинтэн өттүгэр Советскай былааһы олохтоолуунга уонна бөбөргөтүүгэ үтүөлэрин бэлэтээн уонна төрүтэммэтэ 350 сыла туоларынан сибээстэн Якутскай куорат ССРС Верховнай Советын Президиумун 1982 снл. бэс ыйын 18 күнүнээҕи Ыһааҕынан Үлэ Кыһыл Знамята орденынан наҕараадалаһа.

Ити үрдүк наҕараадаҥы бэс ыйын 23 күнүгэр республика столицатын знамятыгар үөрүүлээх быһыыга-майгыга ССКП Киин Комитетын чилимэ, РСФСР Министрдерин Советын Председатели бастаан солбутааччы В. П. Орлов иһин.

Саха АССР үлэһиттэрэ партия XXVI съезин, ССКП КК ыам ыйынааҕы (1982 с.) Пленумун уураахтарынан, ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ табаарыс Л. И. Брежнев ыйыыларын олоххо киллэрэн, 1982 сыллаах уонна уон биирис пятилетка соруудахтарын бөддьүөтүн иннинэ толорор иһин дьаныардаахтык охсуһаллар.

Советской Союз Коммунистической партиятын Киин Комитета, ССРС Верховнай Советын Президиума уонна ССРС Министрдерин Совета партиянай тэрилтэ салалтатынан Саха АССР үлэһиттэрэ инникитин да партия политикатын олоххо киллэриигэ дьулуурдаахтык үлэлиэхтэрэ, ССРС тэриллибитэ 60 сыла туолуутун чизгигэр социалистической куоталаһыыга саҥа кыайылылары ситиһиэхтэрэ, биһиги элбэх национальностоох государствобыт модун кыабын бөбөргөтүүгэ, коммунистической тутуу улуу дьыалатыгар достойнай кылааттарын киллэриэхтэрэ диэн бигэ эрэлэрин биллэрэллэр.

Туругурдун биһиги улуу Ийэ дойдубут—Советскай Социалистической Республикалар Союзтара!

Туругурдун Советскай Союз Коммунистической партията—советскай норуот бары кыайылыларын өрө күүрдээччи уонна тэрийээччи!

ССРС МИНИСТРДЭРИН СОВЕТА.

бииргэ үлэлээһиннэрин олоххо кириитэ.

х х х

ССКП КК Генеральнай секретара, ССРС Верховнай Советын Президиумун Председателэ Л. И. Брежнев «Салют-7»—«Союз Т-5»—«Союз Т-6» орбитальной научнай-чинчийэр комплекс норуоттар киин ардыларынааҕы экипаһын—А. Березовой, В. Лебедеви, В. Джанибеков, А. Иванченковы уонна Ж.-Л. Кребьен—советскай уонна французскай космонавтар холбоһуктаах үлэлэрэ ситиһинлээхтэн сааламмытынан эвэрдэлээтэ.

Франция Президентэ Ф. Миттеран чинчийээччи-космонавт Жан-Лу Кребьенгэ эвэрдэ ытта.

Космическай хараабыл «Салют-7» станцияны кытары бэс ыйын 26 күнэ буолар түүнүгэр тиксиппинирилиннэ.

(ССТА).

ССКП КИИН КОМИТЕТА.

ССРС ВЕРХОВНАЙ СОВЕТЫН ПРЕЗИДИУМА.

«СОЮЗ Т-6» КОСМИЧЕСКАЙ ХАРААБЫЛ НӨТҮҮТЭ

1982 снл бэс ыйын 24 күнүгэр Москва бириэстиптэн 20 чаас 30 мүнүүтэҕэ Советскай Союзтан «Союз Т-6» космическай хараабыл ытыллына. Советскай космическай хараабылы норуоттар киин ардыларынааҕы экипаж—хараабыл командира Советскай Союз киин төгүлдөөх Геройа, ССРС космонавт-летчикта Владимир Джанибеков, бортинженер Советскай Союз Геройа, ССРС космонавт-летчикта Александр Иванченко уонна чинчийээччи, космонавт Французскай Республика гражданина Жан-Лу Кребьен—салилар.

Көтүү программатыгар «Союз Т-6» хараабылы «Салют-7»—«Союз Т-5» орбитальной научнай-чинчийэр комплекс кытары тиксиппиннэрин көрүлэр.

Космонавтар Джанибеков, Иванченко уонна Кребьен комплекс борттар орбитальной көтүүтэ 1982 снл ыам ыйын 13 күнүттэн сылдар космонавтары Березовой уонна Лебедеви кытары холбоһон научнай-техничеккэй чинчийилэр уонна экспериментер комплекстарын толоруохтаахтар.

Космонавт Джанибеков, Иванченко уонна Кребьен доруобуйаларын туруга үчүгэй. «Союз Т-6» хараабыл бортолары системадара соһтоохтук үлэлиллэр. «Союз Т-6» хараабыл экипаһа көтүү программатын толорууга киридэ.

Советскай-французскай экипаж көтүүтэ—космическай куйаары айдаах смага үөрэттигэ уонна баһылааһынна Советскай Союз уонна Франция

ССКП Нерюнгрятлары горкомун иккинчи секретара таб. С. ФЕДОРОВ юбилейнай ыһыахха ытыкта

Сылан орто оскуолата
завуна Е. М. Петров Г
нормативтарын туттары
ны, табарыстын иорон
нүүлэри албахтик төри
төлөзөн спорттон тейэ сы
дыр ыччаттары күүс
тардар нааддалаарын
лиэтэстэ.

Пленум дүүлдэбилл
бит боппуруска туһаа
наах уураары ылынна

ҮРДҮК ҮӨРҮҮ ТҮҮҮЛГЭТЭ

Оройуон киинигэр юбилейнай Ыһыах

У С. ЮБИЛЕИДААХ
1982 снл саасыты дьыг-чакчы норуот эрө көтөүлүтүнэн, күү-рөмнөх үлэтинэн добу-луоллаа. Талталлаах нуорангыт — столицабыт Якутскай Үлэ Ыһыах Знамята орденынан наараадаланыыта барыбыт үөрүүтүн үрдэттэ, сүрэхтигиниээн тутуу чул-стаатынан толордо. Бы-рүгү оройуонмут үлэни-нүсүбүт дьон аарданын-скай эбэл-э-төлөһөөнн ыһыах үлэ-лэттэлэр уонна республи-нада юбилейнай куотала-һын ыһыахтарынан тахсан СССР обкомун, Саха АССР Министрде-рин Советын, ПССУОС уонна ИБСЛКС обкомун өйдобуһуук знаматын ыһылар.

Бэс ыйын 21 күнүгэр өрөгөйдөөх юбилейнай ыһыахтар нэһиликтэргэ буолуоталаахтар. Оттон бэс ыйын 23—24 күн-нэригэр юбилейнай ыһыах үөрүүтэ-хатүүтэ оройуон киинигэр ыһылыһына.

Киин трибунада — оройуон салайааччылара, производство малктара, ыалдьыттар, шэфтээх Нерюнгри нуорат пред-ставителлара, биэр дой-дулаахтарбыт — саха уче-найдар, суруйааччылара.

Стадион илин уһугут-тан Сорук Болтур уол сүүрөн кириэн ыһыах са-далааһын иһитиннэрэр. Саха тордо буолбут, бае-таны ыһыахы ысыат Эл-лэй Боотур уонна Омо-дой баай түһүлгэбэ

арыалдыттарынан ки-рэн кэлэллэр. Элэй са-даттан ыһыах, Ожоллоон сааттан оһуохай, дьэ, манна тардыллар.

Кыһбаа ээнтэн былаач-тыһалаах кыталык мар-гыттар кириэн үтүкүүлээн дайаллар. Киинтэри сол-буһа сибики курдук си-мэммит ырыкый кыргыт-тар, уолаттар сирээн бы-тарынан кирииллэрин мусуубут дьон аарданын-карселлэр. Үөрэнээччи-лэр Галактический эр-чиллинлэри толороллор.

Парадка байыл хаһаан-гытаагар да элбөх киин ыһыах. Үлэ коллектив-тара бэрээтэни союзнай республикалар норуотта-рын национальнай тагас-тарын таһыан хааһысты-лар. Иинини — Российскай Советскай Федеративнай Социалистическай Респу-бликаны сирэйдээн көрдө-рөр долоһо. Оттон утуу-субуу управецтар, бело-

рустар, эстонеллар, гру-зиннар.

Союзтар спорттунан хамаандаларыттан баста-мынан стадионга союз-най республикалар бы-лаахтарын күөрөтти ту-тан социалистическай куоталаһын ыһыахылаага Карл Маркс аатынан со-юз спортсменнара ки-риллэр. Оттон салтыа — коммунисткай спартакиада ыһыахылааһынан буол-бут, 1981—1982 сыллар-даах общественнай сүөһү кыстыгар союзтар со-циалистическай куотала-һа бастаабыт «Чурапчы» совхоз хамаандата, Рос-сийа ыһыахылаах Эри-лин Эристин аа-тынан союз спорт-сменнара. Стадион үрдү-нүн нууччалык, сахалык таһаларынан тулхадыйбат доҕордоһуу, көпүл үлэ туһунан көпсөйү диктор-дар сагалара дуорайыар. Аҕа дойду Улуу сэрии.

тин ыһыахылаахтара чин хаамыйан үктөнөн ааһа-ларын тыһыынчанын дьон уураабаат ытыс тыһы-нан добуһуоллууллар. Бойобуой медаллар, ор-деннар күнтэ күлүмүр-дүү ооньсууллар.

Юбилейнай ыһыах бы-лааһын оройуон, респуб-лика биллиилээх спорт-сменнара Анна Титова, Николай Захаров уонна Михаил Владимиров та-һаараллар. Советскай Союз Гимнэ ооньсуур.

Эбэрде тыһыары СССР райкомун бастаах секре-тара Н. П. Листиков уон-на биэр дойдулаахпыт, историческай наука дой-тора, СГУ профессора Г. П. Башарин этэллэр. Ол кэннигэ дьон, оһу-галар үтөстөрүнэн, түбүл-гэлээн олорон уохтаах кыһыны ыһаллар, эмис-эти сииллэр. Биртэч биэр чуор куоластаахтар сүөһү ыһыахы таһаарыа куоталаһаллар. Ыһыах биирини Болтоҕо өтдө-лөһөтүн рабочаа Д. Кампеев ылар.

сүөһү эһилти кыстыгыт быһаарар ыһыах бод-доохтоох, быдыһынтаах үлэ — от хомуура садала-һыа. Сайылыктарга — үрүм илгэ иһин үлэ му-нутуур аһытаттэх күө-нэро. Хас биридидит со-рута — аһылыбыт тэһим ыһыктыбаака, ситиһили-битт чигэтин, тэрилли-лээхтин, харыны ыһыла-рынан туран үлэлээн тап-таллаах Илэ дойдубут — Советскай Союз төрүт-тэмнэтэ 80 сыллаах юби-лейин үлэһэн көрө бэлэх-тирдэх көрсүү.

М. МИХАЙЛОВА,
хатыат аналл. корр.

СНИМOKKA: «Элэй уонна Омодой» театра-лэзэваннай инсцениров-каатан (аллараа снимок) Элэй Боотур Омодойдо-бу ыһыахха ыһыар тү-гэнэ; юбилейнай демон-страция.

П. Оконешников
фотолара.

От хомуура — ударнай үлэ фрона

БИРИЭМЭ ЫКТА. ОТТОН БЭЛЭМНИТ?

Быһыл оройуонига 40 тыһ. тонна от собогуоп-калыахтаах, 7 тыһ. тонна сиилэс угулдуоттаах, 800 тонна от мээккэтэ бэлэмнэниэхтээх, бэһиһит-тан сүөһү аһыдытын 22 — 23 бырыһыана ыһы-лаахтаах.
Райсовет исполкомун быһаарытынан, субу күн-

нэргэ сир ахсын ходуһада маассабай кириин буолуохтаага. Онуока күндүлүк бэйэтинэн көмө-лөстө. Оттон бэлэмнэит хайдаһый?

Иинниг: Ыһытыга бийиги редакциябытыгар жаннык аһытаттэллэр:

Е. ВАСИЛЬЕВ, Карл Маркс аатынан совхоз даректора:

— Быһыл барыта 13900 тонна (аасыт сый-лаабытаагар 2 тыһ. тон-нанын элбөх) оту собо-гуопкалыахтаахпыт. Ону таһынан 2400 тонна сиилэс, 250 тонна от мээккэтэ бэлэмнэниэхтээх. Барыта 40-ча звено үлэ-лээбэ. Ол иһиттэн сии-лэстээһингэ 4, АВМ аг-регатыгар уонна 8 нэлим механизациялаах, 2 ме-ханизированнай агар-даах, 16 көлө-илин зве-ноларын үлэһэтэргэ бы-лааннаабыт. Куолумада биэр звенону таһаарабыт. Үлэ төлөбүр, социали-стическай куоталаһы усулуобуота бигэргэти-лэн тураллар.

Ол эрэри ходуһа кириингэ быһааран эрэбит. Соррох трактордарбыт баама суох буолан бэр-дилэр. ДТ-90 маарналаах-

тар олус эргэлэр, саллаас чаастара нөсүбэттэр. Холбоһор техниканын ха-йа да сыһаагар хаач-чылыныбыт. Оттоһун рабочаа былаана үчүгэй орто дьылга суотанан оһоһулунна.

М. ЛЕОНТЬЕВА, «Чу-рапчы» совхоз парткомун секретара:

— Оттоһун быдаана аасыт сыйлаарытаагар быдан улахан. Быһыл от-лаппа үүнэр кыахтанна. Оһон үлэһиттэргэ интэ-рийин үөскөтөр сыалтан кэллим механизациялаах уонна механизированнай агардаах звеноларга, сиилэстээһингэ эмнэ бү-тэһинтээх үлэ төлөбүрүн олохтуурга, аһырттай-премиальнай системада кириэргэ быһаардыбыт. Звеноһойдары партком-на бигэргэтибит. Ки-инилэр ортолорутар П. У. Макаров, А. И. Ка-

женкин, Ф. Д. Барашнов курдук опыттаах тэри-нэччилэр бааллар.

Быһылгыттан ыла зве-ноларга бастааһынай от-туур ходуһалары сый-һардыбыт. Кэлэр сыл-га звенолар састаап-тарын төһө кыалларынан эмнэ хамааннаака кыһа-ныахпыт. Оһунуу ий-тан звенолар сыйлары-лыбыт ходуһаларыгар органическай, минераль-най уоһурудууну киллэ-ригэ, ыраастааһынга уонна бүтэйдээһингэ үлэ-ни сабалыылара ситиһи-лэбит. Бу күнүгэр трак-тордар ороһуоннэра ситэ-илик. Оһон комууру са-далааһынга хойтуох, курдуһуут. Оттоһуну үрдүк, өтөх сирдэртэн са-далырга былаанныбыт.

М. КОРЯКИН, Эрилин Эристин аатынан совхоз директорун сүөһү аһыты

тын бэлэмнээһингэ сол-буһааччы:

— Аасыт сыйлааһы-таагар бэлэм баар кур-дук, Эссе саас 1400 тек-тердаах ходуһада уоһу-дуу киллэриллибитэ. Хо-дуһалары нуолсугуу Ха-даар уонна Хайахсыт от-делениеларыгар бөдөччө үтүгэйдик тэрилиннэ.

Сүөһү аһытытын бө-дэмнээһингэ барыта 35 звено үлэһиттэ. Сиилэс-тээһингэ икки сага звено эбиллэн бу үлэ отделиеларга барылары-гар ыһытталлаа. В. Иса-ков ньыматынан нэлим механизациялаах зве-но быларыын Хадаар-га эрэ тэриллибитэ. Бы-һыл Хоптоҕо отделие-тыгар эмнэ үлэһиттэлиэбэ. Мамы таһынан 10 механизированнай агардаах 11 көлө-илин звенолара сү-рүн күүс буолуохтара. Үөрэнээччилэргэ иһин

үлэ уонна сыйылаан-лааһыра тэриллибэ. Моой отчуттар биеэ-эсэһэ түмүлүөхтөрө. Оһон барыта ходуһада 515 киһи үлэһитэ.

Аасыт сыйлаага бу-лардан курдук, Мөһүри. Вэрэ уонна Халааны үрэх-тэригэр, ону аһан Амма-өрүс уһуоргу үрэхтэри-гэр, Нуотарада эмнэ от-туур былааннаахпыт.

А. ЕФРЕМОВ, Субу-руускай аатынан совхоз даректора:

— Оттоһунга звенолар састааптара уонна марш-руттара бигэргэтиллэн тураллар. Холбоһор тех-ника бөдөм. Ол эрэри трактордар ороһуоннэра сага ситэрэллэн эрэр.

8100 тоннаны оттуох-пун. Ити кэһэни иһон сылга оттообуһуотунаа-лар аһыт. Оһон си-бастээн бүтүн-сарсын бастаах хотуурдары та-һаатыахпыт. Ити биэр, Иккитинэн, звенолар ик-ки ардыларыгар соци-алистическай куоталаһы-ны тэһиттэхпит. Ону биллиилээх отчуттарбыт М. Д. Николаев кэллим механизациялаах, В. П. Седалищев 11 көлөнөн илиннэн үлэһит звенола-ра көтүлүөхтөрө.

САЙЫЛЫКТАРТАН СОНУННАР

ХАТЫЛЫ. Сүөһү иһитинин иккис кы-лаастаах маастара, ыч-чат наставнига П. Ф. Кривошанина салайар «Ыллык» комсомоль-скай-ыччат коллектив-пидиолка сабаланыа-быттан хаалыылаага суох үлэһит. Ферма-да ити кэһэ ыһах ах-сыттан 2112-лин кы-үрүг илгэ ыһылыһы, оһон балтараа сыйлаа-бы сорууда 106,9 бы-рыһыан толорулуна. Сайылыкка тахсан баран үтү-ас биллэр-дик эбилиһинэ, Фуран-най Ыһах ахсыттан күнүгэ ортотунан 8-тыгы ит үтү манар.

И. Чичигинаров.

МУГУДАЙ. Булгун-ныах сайылыгар опы-таах маһыныкыт А. Р. Толстоухона салайаач-чылаах фермада эдэр коммунист Светлана Пермякова үлэһит. Киин сыл садаланы-рыттан хас биридиди-фураннай ыһааһыттан 970-нуу ит үтү ыһа, соруудаһын тас өттүнэн 235-тин кы үрүг илгэ-ни ыла.

Сүтүрүтүбүтэ эдэр маһыныкыт сельсовет депутатынан талыһы-на. Киин ити үрүгү-түмүдүн чыһаахтын голоруоҕа.

А. Пермякова.

